

สรุปและการอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษากิจกรรมร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตลอดจนศึกษาผลของวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนและวิธีสอนแบบปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษากิจกรรมร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนกับวิธีสอนแบบปกติ
- 1.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. สมมติฐาน

- 2.1 มีกิจกรรมร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 นักเรียนที่เรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยวิธีสอนที่ต่างกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
- 2.3 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนอนุบาลพัทลุง อ. เมือง จ. พัทลุง จำนวน 120 คน
- 3.2 แบบแผนการวิจัย เป็นแบบหลายองค์ประกอบสุ่มกลุ่มทั่วไปที่มีการทดสอบหลังครั้งเดียว
- 3.3 แบบแผนทางสถิติ เป็นแบบสุ่มกลุ่มทั่วไปรูปแบบเจาะจง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระวิธีสอน คือ แบบการใช้สัญญาณการเรียนและแบบปกติ และ แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

4.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบวัดแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์

5.2 แผนกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมวิธีสอนแบบการใช้สัญญาณการเรียน เรื่อง พืช

5.3 แผนการสอนและแผนการเรียนการใช้สัญญาณการเรียน เรื่อง พืช

5.4 แผนการสอนและแผนการเรียนแบบปกติ เรื่อง พืช

5.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระดาษคำตอบ

5.6 คู่มือนักเรียน การใช้สัญญาณการเรียน

5.7 คู่มือครู การใช้สัญญาณการเรียน

5.8 แบบฟอร์มการทำสัญญาณการเรียน และแบบบันทึกการทำกิจกรรม

5.9 นาฬิกาจับเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ชั้นเตรียมการ

1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ก่อนการทดลอง คือ แบบวัดแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์

1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมวิธีสอนแบบการใช้สัญญาณเรียนจำนวน 1 แผน, แผนการสอนและแผนการเรียนการใช้สัญญาณเรียน จำนวน 6 แผน แผนการสอนและแผนการเรียนแบบปกติ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ฉบับ คู่มือครูและนักเรียนในการสอนและการเรียนแบบการใช้สัญญาณเรียน กระดาษคำตอบ และนาฬิกาจับเวลา

1.3 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยต่อหัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนอนุบาลพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

1.4 เตรียมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการทดลองโดยใช้คะแนนที่ได้จากแบบวัดแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเกณฑ์ในการแบ่งดังที่กล่าวไว้แล้วในเรื่องวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.5 เตรียมห้องทดลอง ผู้วิจัยใช้ห้องเรียนของโรงเรียนที่ไม่มีเสียงรบกวน มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเท ได้สะดวก เป็นห้องทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 140 คน แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จากนั้นแบ่งนักเรียนเข้ารับการทดลองโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลาก โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 หน่วยการทดลอง ได้รับเงื่อนไขการทดลองดังต่อไปนี้

หน่วยการทดลองที่ 1 วิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

หน่วยการทดลองที่ 2 วิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

หน่วยการทดลองที่ 3 วิธีสอนแบบปกติกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

หน่วยการทดลองที่ 4 วิธีสอนแบบปกติกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.2 ดำเนินการทดลอง โดยจะมีการเตรียมความพร้อมด้วยวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยทดลองใช้แผนการสอน จำนวน 1 แผน ใช้เวลาในการสอน 3 คาบ คาบละ 20 นาที

2.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสอนด้วยวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนและวิธีสอนแบบปกติ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ และดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยจัดกระทำในวัน เวลา และสถานที่เดียวกัน ใช้เวลาเท่ากัน คือ 60 นาที ภายหลังจากสิ้นสุดการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

1. หาค่ามัธยิมเลขคณิต \bar{X} ของคะแนนแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD ของคะแนนแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3. ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้วิธีการทดสอบของ ฮาร์ทเลย์

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูลจากการทดลองแบบสุ่มกลุ่มทั่วไปรูปแบบเจาะจง (GRB - 2)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีผลที่ได้หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วดังนี้

1. ไม่พบกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. นักเรียนที่เรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

การอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตลอดจนศึกษาผลของวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนและวิธีสอนแบบปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบ 3 สมมติฐานและอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพประกอบ 8 เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้ว พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน [$F_{(1,116)} = 2.429; p > .05$] และปรากฏว่าค่ามัธยเทศของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนและกลุ่มที่ได้รับวิธีสอนแบบปกติไม่แตกต่างกันตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือวิธีสอนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ส่งผลร่วมกัน แสดงว่าสมมติฐานข้อนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ต่างกันจึงมีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญา ขุนศรีแก้ว (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของวิธีสอนแบบการเรียนเพื่อรอบรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มี

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของนุชนารถ สมานี (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและไม่มีกิริยาร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับวิธีสอน จึงพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความเข้าใจวิธีสอนแบบการใช้สัญญาณการเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ดังนั้น วิธีสอนแบบการใช้สัญญาณการเรียนจึงเป็นวิธีที่สามารถให้นักเรียนเลือกกิจกรรมการเรียน แหล่งเรียน วิธีการประเมินผลได้ตามความถนัดและตามความสามารถของตนเอง เช่น นักเรียนรู้จักเลือกกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายและแต่ละกิจกรรมจะแสดงออกถึงผลงาน โดยนักเรียนได้นำทักษะและกลวิธีต่างๆ ที่ได้จากวิธีสอนเข้ามาเชื่อมโยงกันทำให้นักเรียนเกิดความสุขกับกิจกรรมที่ได้เลือกไว้และนักเรียนเกิดความเข้าใจในการทำกิจกรรมได้ดีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และอีกประการหนึ่ง กิจกรรมนั้นถ้านักเรียนพบเจอปัญหาในระหว่างทำกิจกรรมนักเรียนจะต้องหาคำตอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรับผิดชอบในกิจกรรมที่เลือกไว้หากนักเรียนได้รับการกระตุ้นจากครูอย่างเหมาะสมในการเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการศึกษาครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากผลงานวิจัยของอัญชานา ชุนศรีแก้ว (2530 : 89) ที่ว่าไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนแบบการเรียนเพื่อรอบรู้กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ มลฤดี สุวรรณมาลย์ (2538 : 110) ที่ว่าไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีการสรุปความคิดรวบยอดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลการเรียนรู้ และความคงทนของการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสรุปความคิดรวบยอดและการศึกษาของ เพ็ญศรี แก้วทรวง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ว่าไม่มีกิริยาร่วมระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับแบบฝึกอ่านภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นั่นคือคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำไม่ได้มีผลร่วมกันกับวิธีสอน

2. สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวไว้ว่า นักเรียนที่เรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยวิธีสอนที่ต่างกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 [$F_{(1,116)} = 22.845 ; p < .001$] และปรากฏว่าค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับวิธี

สอนแบบการใช้สัญญาณการเขียนมีค่าสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับวิธีสอนแบบปกติ แสดงว่า สมมติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลด์แมน (Goldman, 1978 : 320 - 323) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้สัญญาณการเขียนกับไม่ใช้สัญญาณการเขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเขียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้สัญญาณการเขียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของแบล็ค (Black, 1981 : 2605 - A) ที่ได้ศึกษาผลของการทำสัญญาณการเขียนของนักเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนซ้ำในระดับกลาง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนอ ปานชา (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเขียนสูงขึ้นไป ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี ผุดเกตุ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สัญญาณการเขียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบใน การเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเขียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้สัญญาณการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยังสอดคล้องกับงานวิจัย สุปราณี ศรีใสคำ (2531 :138) ที่ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ความ รับผิดชอบและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดย ใช้สัญญาณการเขียนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยที่ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้สัญญาณการเขียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่ม นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผลการศึกษครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า วิธีสอนแบบการใช้สัญญาณการเขียนทำให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ เนื่องจากเหตุผลต่อไปนี้

1 การจัดการกระบวนการเรียนการสอน วิธีสอนแบบการใช้สัญญาณการเขียนเป็นระบบการ เรียนแบบเอกัตภาพแบบหนึ่ง ที่นักเรียนต้องปรับกระบวนการเรียนใหม่จากการเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนที่มีนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนทั้งหมด ตั้งแต่การตั้งจุดมุ่งหมายไปจน ถึงการประเมินผล และมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนของตนเองมากขึ้น พิจารณาเหตุผลสนับสนุนตาม

ขั้นตอนการสอนคือกระบวนการเรียนการสอนวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนเป็นการเรียนการสอนแบบรายบุคคลที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนทั้งหมดอย่างมีระบบ ตั้งแต่การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน การเลือกกิจกรรมการเรียน แหล่งเรียน วิธีการเรียน วิธีการประเมินผลและกำหนดระยะเวลาในการเรียนได้ตามความสามารถ และตามความถนัดของตนเองโดยผ่านกระบวนการในการทำสัญญาการเรียนซึ่งนักเรียนต้องเขียนระบุเป้าหมายในการเรียน วิธีการเรียน แหล่งเรียน วิธีการประเมินผล และระยะเวลาในการเรียนของตนในแต่ละแผนการเรียนไว้ในสัญญาการเรียนแต่ละฉบับอย่างชัดเจนซึ่งนับเป็นข้อตกลงในการเรียนของนักเรียนที่ให้ไว้กับครูว่าต้องทำอะไร เมื่อไร อย่างไร และเสร็จเมื่อใดช่วยให้ครูสามารถติดตาม ตรวจสอบและให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนในแต่ละขั้นตอนได้ถูกต้องตรงกับความต้องการ ส่วนนักเรียนก็ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมายตามศักยภาพของตน ทำให้ครูกับนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พิจารณาเหตุผลสนับสนุนตามลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนดังนี้

1.1 ขั้นเตรียม จากการทำครูได้แนะนำการเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน ด้วยการแจกคู่มือแนะนำการเรียนให้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนได้ทราบเป้าหมายของการเรียนและแนวทางที่จะได้รับความสำเร็จในการเรียนวิธีนี้ จากนั้นจึงแนะนำบทเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน แล้วให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนของตน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้และทำให้นักเรียนเห็นแนวทางการความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้ นับเป็นการสร้างแรงจูงใจและความคาดหวังในการเรียนให้แก่ นักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกานย์ (Gagne) (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2539 : 19) ที่กล่าวว่า ความคาดหวังของนักเรียนเป็นแรงจูงใจอันสำคัญในการเรียนรู้

1.2 ขั้นร่างสัญญา นักเรียนวางแผนการเรียนของตนเองโดยเขียนจุดประสงค์การเรียน เลือกวิธีการเรียน กิจกรรมการเรียน แหล่งเรียน หลักฐานการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนและระยะเวลาในการเรียนของตนเอง ซึ่งนักเรียนแต่ละคนอาจจะเลือกกิจกรรมการเรียน แหล่งเรียน กิจกรรมการประเมินผล และใช้ระยะเวลาในการเรียนแตกต่างกัน นับเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้กำหนดเป้าหมายในการเรียน การทำกิจกรรมการเรียนและผลงานของตนเองได้ตามความสามารถ ตามความสนใจและตามความถนัดของตน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 194) ที่กล่าวถึง ข้อดีของสัญญาการเรียนสำหรับนักเรียนไว้ว่า นักเรียนมีโอกาสวางแผนการเรียนของตนเองรวมทั้งการจัดระบบการเรียน การประเมินผลความก้าวหน้าของตน และมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนของ

ตนเองมากขึ้น เป็นแนวทางสนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986 อ้างถึงในประสาธ อิศรปริศา, 2538 : 309) ที่กล่าวว่านักเรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่เขามุ่งหวังไว้และจะพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายหรือมาตรฐานนั้น

1.3 ชั้นตกลงสัญญา ชั้นนี้ครูและนักเรียนมีการเจรจาตกลงร่วมกันจากร่างสัญญาการเรียนรู้ที่นักเรียนเสนอมาว่ามีความสมบูรณ์เหมาะสมหรือไม่โดยมีการเจรจาตกลงกันทำให้ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียน เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการประเมินผลได้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของนักเรียนแต่ละคนซึ่งไม่ว่าผลของการเจรจาออกมาเป็นอย่างไรก็จะเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่ายและมีการลงนามในท้ายสัญญาร่วมกัน ซึ่งข้อความในสัญญาถือเป็นข้อผูกมัดในการเรียนของนักเรียนที่ให้ไว้กับครูจะเห็นได้ว่าในชั้นตอนนี้นักเรียนกับครูได้มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน และเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2537 : 194) ที่กล่าวไว้ว่าในกระบวนการสัญญาการเรียนจะมีการเจรจาตกลงเกี่ยวกับการเรียนร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ลักษณะดังกล่าวเอื้อต่อการเกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนนักเรียนได้พัฒนาเจตคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

1.4 ชั้นทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระตามสัญญาการเรียนของตน มีอิสระในการทำงาน การเลือกใช้แหล่งเรียนและการทำกิจกรรมการประเมินผลของตนเอง โดยมีครูคอยให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเรียนอย่างเต็มที่ซึ่งแต่ละคนจะใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกันออกไปตามระดับความสามารถของตนและเมื่อพบปัญหาหรือแนวทางที่เหมาะสมกว่าก็สามารถตกลงสัญญาหรือปรับเปลี่ยนสัญญากับผู้สอนใหม่ได้ ทำให้นักเรียนไม่มีความวิตกกังวลในการเรียน เรียนด้วยความสบายใจ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ จะเรียนอย่างไร และจะทำงานใดให้ครูประเมินซึ่งตรงกับแนวคิดของแคโรล (Caroll, 1963 อ้างถึงใน พนอ ปานชา 2539 : 85) ที่กล่าวว่า ถ้าให้เวลาแก่นักเรียนแต่ละคนอย่างพอเหมาะและนักเรียนใช้เวลาไม่น้อยอย่างจริงจังแล้ว นักเรียนจะสามารถเรียนรู้เรื่องนั้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการให้นักเรียนบันทึกการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของตนให้ครูลงนามรับรองทุกครั้ง ที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ใดในคาบหนึ่งๆ ไปทำให้ครูสามารถติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนได้และสามารถให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียน

ประสบความสำเร็จได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่วนนักเรียนก็สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยความพอใจ อีกทั้งสามารถมองเห็นพัฒนาการความก้าวหน้าทางการเรียนและการทำงานของตนเองอยู่ตลอดเวลา นับเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนมีกำลังใจและพยายามที่จะทำกิจกรรมการเรียนให้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี ศรีโตคำ (2531 : 133 - 135) ที่กล่าวว่าลักษณะดังกล่าวทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ ได้ดีขึ้นและแม่นยำด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และพบว่ากรณีที่นักเรียนต้องบันทึกกิจกรรมของตนเองลงในแบบบันทึกจะช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลความก้าวหน้าของตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความพยายามในการทำกิจกรรมต่อไปเรื่อยๆ จนจบบทเรียนอย่างรวดเร็ว ช่วยให้เข้าใจในบทเรียนดีขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2539 : 229) ที่ว่าการให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง จะเป็นแรงจูงใจให้เขาสนใจเรียนมากขึ้น ดังนั้นการบันทึกกิจกรรมการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนน่าจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ

1.5 ชั้นประเมินผลการเรียน จากการศึกษาที่นักเรียนต้องส่งหลักฐานการเรียนรู้ตามกิจกรรมการประเมินผลที่ได้ระบุไว้ในสัญญาแต่ละฉบับ ตามระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อทำกิจกรรมการเรียนเรียบร้อยทุกแผนการเรียนแล้วครูจะทำการตรวจสอบว่านักเรียนทำกิจกรรมครบแล้วหรือไม่ หากยังไม่เรียบร้อยก็ให้คำปรึกษาแนะนำให้นักเรียนแก้ไขปรับปรุงให้ครบตามสัญญา ครูจะให้กำลังใจ และช่วยชี้แนะ ให้เขาทราบถึงจุดอ่อนและข้อบกพร่องในการเรียนที่ผ่านมา พร้อมแนะนำวิธีการเรียนที่เหมาะสมให้ เพื่อเขาจะได้พบกับความสำเร็จในการเรียนในเรื่องต่อไป นอกจากนั้น มีการเสริมแรงให้แก่ นักเรียนทุกครั้งเมื่อส่งงาน ทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2539 : 229) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนได้รับความสำเร็จในการเรียนเขาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด จะเป็นแรงจูงใจให้เขาอยากเรียนเพิ่มขึ้นเพียงนั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของบล็อกและเทอร์เนย์ (Block and Tieney, 1974 อ้างถึงใน เตรี อินทร์คง, 2535 : 101) ที่พบว่า การแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนที่กระทำเป็นระยะ สามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแก้ไขข้อบกพร่อง

2 การสร้างบรรยากาศในการเรียน การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูมากกว่าการเรียนแบบปกติ โดยนักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ นักเรียนทุกคนมีการวางแผนการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนและการ

ทำงานของตนให้เสร็จตามสัญญา โดยมีครูคอยให้คำปรึกษาแนะนำให้กำลังใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและประสบความสำเร็จในการเรียนก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถทำงานได้สำเร็จบรรลุตามจุดประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนอ ปานชา (2539 : 87) ที่พบว่า การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน เพราะ ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจทำให้สามารถบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับธรรมชาติของ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2539 : 234) ที่กล่าวว่า การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้การเสริมแรงโดยพยายามให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมาก และสนใจที่จะทำงานนั้น ๆ ต่อไป

3. สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวไว้ว่า นักเรียนที่มี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 [$F_{(1,116)} = 47.744 ; p < .001$] และปรากฏว่าค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำแตกต่างกัน หรือสามารถกล่าวได้ว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ แสดงว่าสมมติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลนั้น คือ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่ได้รับวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียน และวิธีสอนแบบปฏิกิริยาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่ได้รับวิธีสอนทั้ง 2 วิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธอร์น (Thorne, 1995 : 44 - 49) ; อัญญา ขุนศรีแก้ว (2530 : บทคัดย่อ) ; นุชนารถ สมาน (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ที่เป็นเช่นนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 196) ให้ความคิดเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะพยายาม อดทน มีการวางแผนในการทำงาน ตั้งระดับความหวังไว้สูงและพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีลักษณะการทำงานที่ไม่มีเป้าหมาย หรือตั้งเป้าหมายง่าย ๆ เพราะกลัวความล้มเหลวในการทำงาน ทำนองเดียวกับแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1964 : 110 - 111) และแอทกินสัน (Atkinson, 1964 : 240 - 241) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับ

การประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จล้มเหลว

สรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่งในการกระตุ้นให้บุคคลทำงานทุกอย่างอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างดีที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงย่อมส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ดังนั้นครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงควรพิจารณานำเอาวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ และรวบรวมเนื้อหาต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการเรียน และการทำงานตามความสามารถของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความพอใจและประสบความสำเร็จในการเรียน ได้พัฒนาศักยภาพของตนตามขีดความสามารถของนักเรียนได้อย่างเต็มที่

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน คือนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูจึงควรคำนึงถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วย โดยควรหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำเกิดความอยากรู้ อยากรเรียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคการเสริมแรงการใช้คำถามและการกระตุ้นให้นักเรียนใช้เวลาในการค้นคว้ามากขึ้นจะเป็นผลให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความกระตือรือร้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำเอาวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือนักเรียนที่สามารถอ่านออก และเขียนได้

2.2 ควรมีการศึกษาทดลองนำวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนอกเวลาเรียนปกติเพื่อฝึกให้นักเรียนได้พบกับความสำเร็จด้วยตนเอง

2.3 ควรมีการศึกษาในเรื่องของวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนในด้านอื่นๆ ของนักเรียน เช่น ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2.4 ควรให้มีการศึกษาในเรื่องของวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนในรูปแบบอื่นๆ เช่นการให้นักเรียนเป็นผู้ร่างสัญญาการเรียนเอง

2.5 ควรนำเอาวิธีสอนแบบการใช้สัญญาการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีไม่มากจนเกินไป